

استفاده از سرمایه‌های مازاد کشاورزی در توسعه روستایی

مطالعه موردی

محمد عبداللهی عزت‌آبادی، دکتر بهاء‌الدین نجفی*

چکیده

استفاده از سرمایه‌های مازاد کشاورزان در جریان توسعه اقتصادی از موضوعات مورد توجه اقتصاددانان توسعه در چند دهه اخیر بوده است. به موازات توسعه اقتصادی نحوه استفاده از سرمایه‌های مازاد کشاورزان به منظور سرعت بخشیدن به آهنگ توسعه اقتصادی از اهمیت بیشتری برخوردار شده است.

در مورد چگونگی انتقال سرمایه مازاد کشاورزان به بخش صنعت نیز همواره اختلاف نظرهایی وجود داشته است. در این میان بر نقش بانک کشاورزی به عنوان واسطه‌ای برای جمع‌آوری پس‌انداز روستاییان و به کارگیری از آن در جهت توسعه تأکید زیادی شده است. خرید سهام در بازار بورس نیز در مراحل پیشرفته‌تر توسعه اقتصادی می‌تواند ابزار نیرومندی در این مسیر به حساب آید. با توجه به افزایش درآمد گروه‌هایی از کشاورزان، بویژه آنهایی که

* به ترتیب کارشناس ارشد و استاد اقتصاد کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز.

به تولید محصولات صادراتی اشتغال دارند، می توان از وجود سرمایه های مازاد در برخی مناطق کشاورزی سخن گفت.

مقاله حاضر به بررسی وضعیت موجود استفاده از سرمایه های مازاد در یکی از روستاهای رفسنجان می پردازد و لزوم بررسی ابزارهای موثرتری را جهت جلب این سرمایه های مازاد مورد بررسی قرار می دهد.

هدفهای تحقیق

این مطالعه هدفهای زیر را دنبال می کند.

۱. تعیین مقدار سرمایه های مازاد روستا و تأثیر آن بر اقتصاد منطقه.
۲. مشخص کردن مشکلات بخش کشاورزی.
۳. امکانات افزایش درآمد در بخش کشاورزی.
۴. تعیین بهترین گزینه برای مصرف سرمایه.
۵. یافتن مشکلات بخش غیرکشاورزی (صنعت) روستا.

منطقه مورد مطالعه

گلشن یکی از روستاهای بخش انار شهرستان رفسنجان است که در ۱۲ کیلومتری شرق شهر انار و ۸۵ کیلومتری غرب شهر رفسنجان واقع شده است. این روستا به صورت شمالی - جنوبی استقرار یافته و از وسط آن جاده ای آسفالتی می گذرد. از جنوب به جاده اصلی یزد - کرمان و از شمال به روستاهای گلستان، صفائییه و حسین آباد منتهی می شود. این روستا در سالهای ۱۳۴۲ - ۴۳ برپا شده و جمعیت آن حدود ۱۵۰۰ نفر است که در ۲۵۰ خانوار پراکنده شده اند. اقتصاد روستا بر پایه کشاورزی استوار است و دارای چهار حلقه چاه آب برای کشاورزی و ۵۷۶ هکتار باغ پسته است. این باغها متعلق به ۲۴ مالک و در برگیرنده ۵۰ خانوار است. تنها محصول کشاورزی روستا پسته است زیرا محصولات دیگر جز پسته قابل کشت نیست. متوسط بارندگی ۷۰ - ۱۰۰ میلیمتر در سال و دارای آب و هوای خشک و گرم است.

سرمایه‌های مازاد بخش کشاورزی

۱. تخمین سرمایه‌های مازاد:

با توجه به اینکه کل باغهای روستا ۵۷۶ هکتار است و به طور متوسط ۹۰٪ درختان پسته منطقه ۱۱ - ۳۰ ساله و دارای درآمد خالص سالانه ۶۰۵۹۴۰۰ ریال در هکتار و ۱۰٪ بقیه ۵ - ۱۰ ساله با درآمد خالص متوسط سالانه (۶۹۴۱۶۰-) ریال است. به این ترتیب درآمد خالص سالانه بخش کشاورزی چنین محاسبه می‌شود:

$$\text{ریال } ۳۱۰۱۲۰۹۳۴۴ = ۵۷۶ \times ۰/۹ \times ۶۰۵۹۴۰۰ + ۵۷۶ \times ۰/۱ \times (-۶۹۴۱۶۰) = \text{درآمد خالص سالانه}$$

همان طور که پیش از این گفته شد، این درآمد متعلق به ۵۰ خانوار است. اگر هزینه مصرف سالانه معمولی یک خانوار ۹ نفره را ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال در نظر بگیریم، هزینه مصرف سالانه مالکان روستا به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{ریال } ۱۵۰۰۰۰۰۰۰ = ۵۰ \times ۳۰۰۰۰۰۰۰ = \text{هزینه مصرف سالانه مالکین روستا}$$

بنابراین سرمایه‌های نقدی مازاد بخش کشاورزی روستا برابر خواهد بود با:

$$\text{ریال } ۱۶۰۱۲۰۹۳۴۴ = ۳۱۰۱۲۰۹۳۴۴ - ۱۵۰۰۰۰۰۰۰ = \text{سرمایه نقدی مازاد}$$

سرمایه‌ها به کجا می‌رود؟

برای آگاهی از مسیر حرکت سرمایه‌ها بهتر است به آمار و ارقام زیر توجه شود:
از سال ۱۳۶۹ که می‌توان آن را آغاز مصرف‌گرایی در روستا دانست تا پایان سال ۱۳۷۲، کالاهای مصرفی عمده در جدول ۱ منعکس شده است. علاوه بر این مقداری از سرمایه‌ها هم ممکن است از روستا و حتی شهرستان رفسنجان خارج شده و صرف خرید خانه در شهرهای بزرگ شده باشد.

جدول شماره ۱. برخی از کالاهای مصرفی در روستا در سال ۱۳۷۲

ردیف	نوع کالا	تعداد (دستگاه)
۱	اتومبیل تویوتا سواری کرسیدا مدل ۹۱ به بالا	۵
۲	اتومبیل تویوتا سواری کرونا مدل ۹۱ به بالا	۷
۳	اتومبیل تویوتا وانت دو کابین مدل ۹۱ به بالا	۹
۴	اتومبیل تویوتا وانت یک کابین مدل ۹۱ به بالا	۱۸
۵	اتومبیل مزدا B۲۰۰۰ سوپر مدل ۹۱ به بالا	۸
۶	اتومبیل مزدا B۲۰۰۰ غیر سوپر مدل ۹۱ به بالا	۱۷
۷	اتومبیل میتسوبیسی دو کابین مدل ۹۱ به بالا	۷
۸	اتومبیل میتسوبیسی یک کابین مدل ۹۱ به بالا	۴
۹	اتومبیل میتسوبیسی سواری گالانت مدل ۹۱ به بالا	۲
۱۰	ویلاهی با زیربنای ساختمان بالای ۴۰۰ متر مربع	۲۱

تأثیر سرمایه‌های مازاد و لزوم خروج آنها از بخش کشاورزی

به منظور بررسی عوامل مختلف مؤثر بر قیمت زمین کشاورزی در این روستا، با استفاده از اطلاعات ۲۰ سال (۱۳۵۱ - ۷۱) تابع زیر تخمین زده شده است. نتایج به دست آمده از آن، لزوم تغییر در مصرف‌گرایی را نشان می‌دهد.

$$Y = 17147159 - 89628X_1 \times 2942510 / 3X_2 - 89628X_3 + 2298760 / 3X_4 + 644 / 62X_5$$

$$R^2 = 0/94 \quad D.W = 1/78 \quad F = 33/31$$

تمام ضرایب تابع در سطح ۹۵٪ به بالا معنی‌دار است.

متغیرها به صورت زیر تعریف شده است.

Y: قیمت آب و زمین کشاورزی (یک هکتار زمین و آب مربوط به آن به ریال).

X₁: احداث کارخانه فرش ماشینی به عنوان متغیر مجازی.

X₂: آسفالت جاده روستا و برق منطقه‌ای در روستا به عنوان متغیر مجازی

X₃: مصرف‌گرایی در روستا به عنوان متغیر مجازی.

X₄: احداث شرکت تعاونی تولیدکنندگان پسته در روستا به عنوان متغیر مجازی.

استفاده از سرمایه‌های ...

X_5 : قیمت پسته برای هر کیلوگرم (ریال).

در این قسمت فقط اثر مصرف‌گرایی بررسی می‌شود و متغیرهای دیگر تابع در قسمتهای بعدی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

X_3 : اثر مصرف‌گرایی بر روی قیمت زمین کشاورزی.

همان طور که مشخص است این متغیر تأثیر منفی بر روی متغیر وابسته تابع دارد. درآمدهایی که به صورت کالاهای لوکس در می‌آید با اثر منفی که بر روی قیمت زمین کشاورزی می‌گذارد می‌تواند سبب بی‌علاقگی کشاورز نسبت به کشاورزی شود و عملکرد در هکتار را پایین آورد. یکی از دلایل نگرانی وجود سرمایه‌های سرگردان همین موضوع است.

امکان سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

در این بخش ابتدا امکان سرمایه‌گذاری در باغ پسته جدید مورد بررسی قرار گرفته است. برای احداث باغ جدید به دو مسئله باید توجه کرد. نخست منابع مورد نیاز که محدودترین آنها آب است و دیگری آینده بازار پسته. با توجه به اینکه میزان متوسط افت آبهای زیرزمینی در رفسنجان ۸۷ سانتیمتر در سال و عملکرد منفی آن سالانه ۲۶۱/۳۶ میلیون متر مکعب است، و نیز در روستای مورد مطالعه در مدت ۳۰ سال گذشته سطح آبهای زیرزمینی ۴۱ متر افت کرده و آب دو حلقه از چاهها به اندازه‌ای شور شده که بتدریج کشت پسته را غیرممکن می‌سازد، بنابراین احداث باغ جدید خالی از اشکال است. از سوی دیگر مشکل بازاریابی پسته وجود دارد و افزایش سریع سطح زیرکشت پسته در استان کرمان و دیگر استانهای کشور و به طور کلی در سطح جهانی آینده بازار پسته را با تردید روبه‌رو کرده است. نرخ بازده داخلی احداث یک هکتار باغ جدید پسته در رفسنجان براساس ارزیابی انجام شده ۱۶/۴۴٪ است که به نسبت پایین است. کار دیگری که انجام گرفته بررسی امکان افزایش درآمد از طریق بهبود مدیریت باغهای پسته موجود است. این کار بوسیله تابع تولید و تجزیه و تحلیل حساسها صورت گرفته است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که درآمد منطقه را می‌توان از طریق کشاورزی افزایش داد زیرا تابع تولید و تجزیه و تحلیل حساسها این مطلب را نشان می‌دهد. با کاهش مصرف کودشیمیایی و کود

حیوانی، می‌توان تا حد زیادی، هزینه‌ها را کاهش و درآمد را از طریق افزایش عملکرد محصول افزایش داد. تابع تولید نشان می‌دهد که مصرف آب در منطقه در ناحیه یک اقتصادی تولید است و این افزایش، آب بیشتری می‌خواهد. کمبود آب در منطقه کاهش سطح زیرکشت پسته را موجه می‌سازد. با بررسی اقتصادی باید تا حدودی سطح زیرکشت درختان غیربارور را کاهش داد. آب شیرین عملکردی ۲-۲/۵ برابر آب شور دارد. در حال حاضر آب چاه‌های آبیاری موجود در بالا دست که زمین مناسبی برای پسته کاری ندارد به فروش می‌رسد.

الف. بررسی مسائل بخش صنعت و امکان سرمایه گذاری در آن

۱. ارزیابی طرح فرش ماشینی (گلشن - ناصریه)

در سال ۱۳۷۰، ۱۹ نفر از اهالی روستا که در جستجوی پیدا کردن راهی برای استفاده از سرمایه مازاد بودند تصمیم به تأسیس شرکت فرش ماشینی در روستا گرفتند تا منابع درآمدی خود را متنوع سازند. احداث این کارخانه دو سال به طول انجامید و در سال ۱۳۷۲ آغاز به کار کرد. برای بررسی امکان سرمایه گذاری سرمایه‌های مازاد بخش کشاورزی در بخش صنعت این کارخانه مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است.

ابتدا با استفاده از اطلاعات جمع آوری شده از شرکت، نرخ بازده داخلی سرمایه گذاری در صنعت محاسبه و سپس با بازده سرمایه گذاری در احداث باغ جدید پسته مقایسه شده است.

۲. سرمایه گذاری

مجموع سرمایه گذاری در ساختمان و دستگاه‌های فرش‌بافی ۱/۹ میلیارد ریال است. که یک میلیارد ریال آن به صورت وام با نرخ کارمزد ۱۶٪ به صورت اقساط ۶۰ ماهه دریافت شده است. این وام پس از آغاز بهره‌برداری در مدت پنجسال بازپرداخت شده و جزو سرمایه گذاری محسوب نشده و بازپرداخت اصل و بهره آن جزو هزینه‌های جاری سالهای سوم تا هفتم در نظر گرفته شده است.

جدول شماره ۳. هزینه تولید یک متر مربع قالی (ریال)

ردیف	نوع جنس	مقدار جنس (کیلوگرم)	قیمت واحد (ریال)	قیمت کل (ریال)
۱	رنگ	۲/۵	۸۵۰۰	۲۱۲۵۰
۲	کنف	۱	۳۰۰۰	۳۰۰۰
۳	چله	۰/۷۵	۲۸۵۰	۲۱۳۷
۴	کناره‌زنی	-	-	۶/۳
۵	کارگر	-	-	۱۵۰۰
۶	کرایه حمل	-	-	۱۵۰۰
۷	کل هزینه	-	-	۳۰۰۰۰

۳. هزینه‌های جاری

هزینه تولید یک متر قالی در سال ۱۳۷۲ در جدول ۳ آمده است.

در سالهای ۱۳۳۸ - ۳۹ به علت بالا رفتن سطح مدیریت و راندمان کارگران، تولید تا حدی افزایش پیدا کرد و در سالهای ۴۰ - ۴۹ به علت پایین آمدن راندمان دستگاهها و فرسودگی بیشتر، کاهش یافت. میزان قالی تولید شده در جدول ۴ آمده است.

جدول شماره ۴. هزینه و درآمد جاری شرکت (به قیمت‌های سال ۱۳۷۳)

سال	مترایز (مترمربع)	هزینه جاری (ریال)	درآمد جاری (ریال)
۰	۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	۰
۱	۰	۵۸۰۰۰۰۰۰	۰
۲	۱۲۸۲۸	۳۸۵۰۰۰۰۰	۴۸۲۰۰۰۰۰
۷-۳	۷۱۶۶۴	۲۱۵۰۰۰۰۰	۲۶۷۸۰۰۰۰۰
۱۷-۸	۷۵۰۰۰	۲۲۵۰۰۰۰۰	۲۸۰۳۰۰۰۰۰
۱۸-۲۹	۷۸۳۳۶	۲۳۵۰۰۰۰۰	۲۹۲۷۰۰۰۰۰
۴۰-۴۹	۶۵۰۰۰۴	۱۹۵۰۰۰۰۰	۲۲۴۷۰۰۰۰۰
۵۰	۰	۰	۰

۴. درآمد

الف) درآمد جاری: هر متر مربع فرش به قیمت خالص ۳۷۵۰۰ ریال به فروش می‌رود.
 ب) ارزش اسقاط: ارزش باقیمانده قطعاتی که جایگزین می‌شود در نظر گرفته شده است.
 حدود ۲۰٪ ارزش کالاهای جایگزین شده به عنوان ارزش باقیمانده است.

مقادیر هزینه و درآمد جدول شماره ۴ با نرخهای تبدیل ۲۰٪ و ۱۸٪ به ارزش فعلی تبدیل شده است. چنانکه جدول شماره ۵ نشان می‌دهد در نرخ ۲۰٪، سود خالص منفی و در نرخ ۱۸٪ سود خالص مثبت است. بنابراین نرخ بازده داخلی بین ۱۸ و ۲۰ است که به روش میانجی به دست آمده و برابر ۱۹/۰۵ است.

بدین ترتیب بازده سرمایه‌گذاری در فرش ماشینی از احداث باغ جدید پسته با نرخ ۱۶/۴۴ درصد و از نرخ ۱۶٪ که نرخ کارمزد وام دریافتی است بیشتر است.

ب. مسائل و مشکلات شرکت فرش ماشینی «گل‌سین - ناصریه»

با توجه به نرخ بازده داخلی بالاتر تولید فرش و ریسک پایینتر آن توجیه لازم برای حرکت سرمایه از کشاورزی به سوی صنعت وجود دارد. اما بخش صنعت در حال حاضر مشکلاتی دارد که در صورت ادامه، توسعه این بخش دچار مشکلات بیشتری خواهد شد. این مشکلات عبارت است از:

۱. مدیریت شرکت

در زمان مطالعه مدیر عامل شرکت یکی از افراد روستا بود. که تخصصی در این زمینه نداشته است. علاوه بر این، ۱۹ سهامدار شرکت نیز دارای تخصص لازم نبوده‌اند و تا به حال هزینه‌های سنگینی پرداخت شده است. به عنوان مثال در مورد وارد کردن دستگاههای فرشباغ از آلمان چون به هنگام ورود دستگاه به گمرک، وام مورد نیاز آماده نبوده شرکت مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال جریمه نگهداری دستگاه به گمرک پرداخته است. برای اینکه مسئله مدیریت حل شود از فردی متخصص که در یکی از شهرهای کشور شرکت فرش دارد، تقاضای همکاری

جدول شماره ۵. ارزیابی طرح فروش ماشینی (میلیون ریال)

ارزش فعلی سود خالص		سود	منافع		هزینه‌ها				سال
$i = 20\%$	$i = 18\%$		ارزش اسقاط	فروش	بازداشت‌وام	جایگزینی	جاری	سرمایه‌گذاری	
-۴۵°	-۴۵°	-۴۵°	-	-	-	۱°	۴۴°	۰	
-۳۴۴/۱۵	-۳۵°	-۴۱۳	-	-	-	۵۸	۳۵۵	۱	
۱/۳۹	۱/۴۴	۲	۴۸۲	-	-	۳۸۵	۹۵	۲	
۲۲°	۲۵°/۴۸	۱۵۳	۲۶۷۸	۳۵°	۵°	۲۱۵°	-	۷-۳	
۴۵۳	۵۵۲/۵	۴۸۳	۲۸۰۳	-	۱۰°	۲۲۵°	-	۱۷-۸	
۲۸/۳۲	۴۴/۷۸	۴۹۳	۲۹۲۷	-	۱۲°	۲۳۵°	-	۲۰-۱۸	
۱۶/۵	۲۳/۲۵	۷۵°	-	-	-	-	-	۲۱	
-۶۴/۹۴	۷۲/۴۵								

شد. این فرد به عنوان امین سهامداران سهامی مجانی دریافت کرد تا امور مربوط به مدیریت شرکت را انجام دهد لیکن با تأسف این همکاری به سبب مشکلات پیشبینی ناشدنی ادامه نیافت.

۲. متخصص فنی

کارگران شرکت از خوش نشینان روستايند که هیچکدام مهارت لازم در زمینه تولید فرش ندارند و متخصص و کارگر ماهر نیز به محل نمی آید. دلیل این امر نبودن امکانات لازم در منطقه است.

۳. مسئله فروش محصولات

در زمان مطالعه، فرشهای بافته شده، بازار فروش خوبی نداشته و این امر به علت نوپا بودن کارخانه و نیز مدیریت غیرکارای شرکت بوده است.

ج. واحدهای صنعتی دیگر در روستا

به جز شرکت فرش ماشینی گلشن - ناصریه به چند واحد صنعتی دیگر نیز در روستا وجود دارد که عبارتند از:

۱. شرکت فرش ماشینی گلشن - گلستان

همزمان با احداث شرکت فرش ماشینی گلشن - ناصریه کارهای موافقت اصولی به شرکت فرش گلشن - گلستان نیز به پایان رسید و عملیات ساختاری آن شروع شد. به دلیل اینکه سهامداران آن تنها از روی چشم و هم چشمی این کار را انجام داده و دارای سرمایه لازم برای احداث آن نبودند تا به حال فقط توانسته اند مبلغ ۳۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال سرمایه گذاری کنند و هنوز به اندازه کافی سرمایه گذاری نشده تا بتوانند وام از بانک دریافت کنند. ساختن شرکت نیز در حال مستهلک شدن است.

۲. شرکت پلاستیک سازی

سهامداران این شرکت مدت سه سال است که موافقت اصولی جهت احداث شرکت دریافت کرده اند. اما به علت اینکه سرمایه لازم برای احداث آن را نداشته اند فقط در همین حد بسنده کرده و شاید راه را برای افراد دیگری که می توانند این کار را به انجام برسانند بسته اند.

۳. شرکت چینی سازی

این شرکت نیز در همان مرحله‌ای قرار دارد که پلاستیک‌سازی با آن دچار مشکل شده است.

آثار متقابل بخشهای صنعت، کشاورزی و خدمات اجتماعی اکنون دوباره به تابع قیمت زمین کشاورزی می‌گردیم و تأثیر کارخانه فرش ماشینی و عوامل اجتماعی بر قیمت آب و زمین کشاورزی و به طور کلی کشاورزی منطقه را بررسی می‌کنیم.

احداث کارخانه فرش ماشینی

با توجه به تابع قیمت زمین، احداث کارخانه فرش ماشینی اثر منفی بر قیمت زمین کشاورزی داشته است. این مسئله را می‌توان بدین طریق توجیه کرد. حرکت سرمایه‌ها به سوی کارخانه فرش از طرفی باعث کم توجهی کشاورزان به زمین کشاورزی و کم ارزش شدن کشاورزی در نظر آنها شده است. از طرف دیگر با پیدایش نگرانی نسبت به آینده تولید پسته عرضه زمین بیشتر شده و سرانجام، این امر اثر منفی بر روی عملکرد پسته خواهد داشت. باید توجه کرد احداث چنین کارگاههایی نباید بر روی کشاورزی اثر منفی بگذارد، بلکه باید صنعتی کارا باشد که همراه با آن کشاورزی نیز تقویت شود. بنابراین مطلوب‌تر است کشاورزان به جای فروش زمین کشاورزی از سرمایه‌های مازاد خود برای بخش صنعت استفاده کنند.

آثار اجتماعی

احداث شرکت تعاونی تولیدکنندگان پسته، آسفالت کردن جاده و برق بر قیمت زمین کشاورزی اثر مثبت داشته و در نهایت سبب افزایش بازده آن شده است. بنابراین بهبود خدمات اجتماعی از یک طرف باعث جذب متخصصان مورد نیاز صنعت به منطقه شده و از طرف دیگر باعث بهبود وضع بازاری رسانی پسته شده است. با توجه به مطالب گفته شده افزایش خدمات عمومی در منطقه شرط لازم برای توسعه بخش صنعت است.

نتایج

نتایج مطالعه را می‌توان به صورت زیر خلاصه کرد:

۱. روستا به طور متوسط سالانه ۱۶۰۱۲۰۹۳۴۴ ریال مازاد سرمایه دارد.
۲. سرمایه‌های مازاد کشاورزی بیشتر صرف مصرف‌گرایی و خرید اتومبیل‌های سواری و ویلاهای لوکس می‌شود.
۳. تجمل‌گرایی در منطقه تأثیر منفی بر روی کشاورزی داشته است.
۴. نرخ بازده داخلی احداث باغ جدید پسته در رفسنجان ۱۶/۴۴ درصد است که نشان می‌دهد کشت جدید پسته در رفسنجان در مقایسه با سرمایه‌گذاری در صنعت سودآوری کمتری دارد.
۵. امکان افزایش درآمد از طریق باغهای پسته موجود وجود دارد.
۶. نرخ بازده داخلی شرکت فرش ماشینی ۱۹/۷۸٪ است که نسبت به احداث باغ جدید پسته بیشتر است.
۷. شرکت فرش از نظر مدیریت و متخصص فنی ضعیف است.
۸. روستا با مسئله کمبود متخصص لازم برای بخش صنعت روبه‌روست و این کمبود به دلیل دافع بودن روستا به علت کمبود خدمات عمومی است.
۹. بعضی از کشاورزان در مورد سرمایه‌گذاری در بخش صنعت سنجیده عمل نکرده و نیاز به مشاوره و راهنمایی دارند.

پیشنهادها

براساس بررسی‌های انجام شده پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود.

۱. با توجه به اثر منفی مصرف‌گرایی بر کشاورزی، پیشنهاد می‌شود سیاست شرکت تعاونی تولیدکنندگان پسته رفسنجان در زمینه ورود کالاهای لوکس تغییر کرده و اقدام به ورود کالاهای مورد نیاز صنعت و کشاورزی کند.

۲. کوشش شود سرمایه‌های مازاد در مرحله اول به سوی بهبود وضع کشاورزی موجود روستا و در مرحله بعد در جهت افزایش خدمات اجتماعی و رفاهی و در مرحله سوم به سوی صنعت کارا هدایت شود.

۳. با توجه به کمبود آب در منطقه از احداث باغ جدید پسته جلوگیری شده و در جهت استفاده بهتر از منابع آب، آموزش‌های لازم به باغداران داده شود.

۴. جهت ایجاد فضای مناسب برای توسعه صنعتی انجام اقدامات زیر پیشنهاد می‌شود:
الف) ساخت خانه‌های سازمانی با خدمات مناسب برای ارائه به متخصصان مورد نیاز.

ب) افزایش خدمات عمومی از جمله وسایل حمل و نقل عمومی.

ج) ایجاد امکانات مناسب آموزشی و رفاهی.

۵. به منظور توسعه بخش صنعت توجه به نکات زیر ضروری است:

۱. برای بخش صنعت از سرمایه‌های مازاد کشاورزی استفاده شود، نه فروش باغهای پسته که می‌تواند تأثیر منفی بر کشاورزی داشته باشد.

۲. کشاورزان برای ورود به بخش صنعت اصول اقتصادی را در نظر بگیرند و اداره صنایع در این زمینه آنها را راهنمایی کند و کوشش شود صنایع مناسب به افراد واجد شرایط واگذار شود.

۳. با توجه به اینکه خبرگان روستایی و کارشناسان هیچکدام به تنهایی نتوانسته‌اند مدیریت شرکت فرش ماشینی را به طور کارا به عهده بگیرند. برای مدیریت شرکت هیئت مدیره‌ای مرکب از خبرگان و کارشناسان تشکیل شود و اداره کارخانه به عهده مدیری متخصص و کارآمد واگذار شود.

منابع و مأخذ

۱. سلطانی، غلامرضا. اقتصاد مهندسی، انتشارات دانشگاه شیراز. چاپ دوم ۱۳۷۲.
۲. سلطانی، غلامرضا. نجفی، بهاء‌الدین و ترکمانی، جواد. مدیریت واحد کشاورزی، انتشارات دانشگاه شیراز، چاپ دوم ۱۳۷۱.
۳. هاشمی، ابوالقاسم (مترجم)، روشهای اقتصادسنجی، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، چاپ اول ۱۳۶۹.
4. Hayami, Y. and Ruttan, M.V. Agricultural Development : An International Perspective. The Johns Hopkins University Press, 1971.
5. Ghatak, S. and Ingersent, K, "Agriculture and Economic Development", The Johns Hopkins University Press, 1984.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی